

Rapport 2008:42
Arkeologisk förundersökning/antikvarisk kontroll

Schaktningar för gång/cykelväg vid Kungsberget Tannefors 1:1

Invid RAÄ 186
Tannefors 1:1
Linköpings stad och kommun
Östergötlands län

Mats Magnusson

Schaktningar för gång/cykelväg vid Kungsberget Tannefors 1:1

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning.	4
Syfte	4
Metod och dokumentation	4
Resultat och tolkning	4
Referenser	4
Tekniska uppgifter.	8

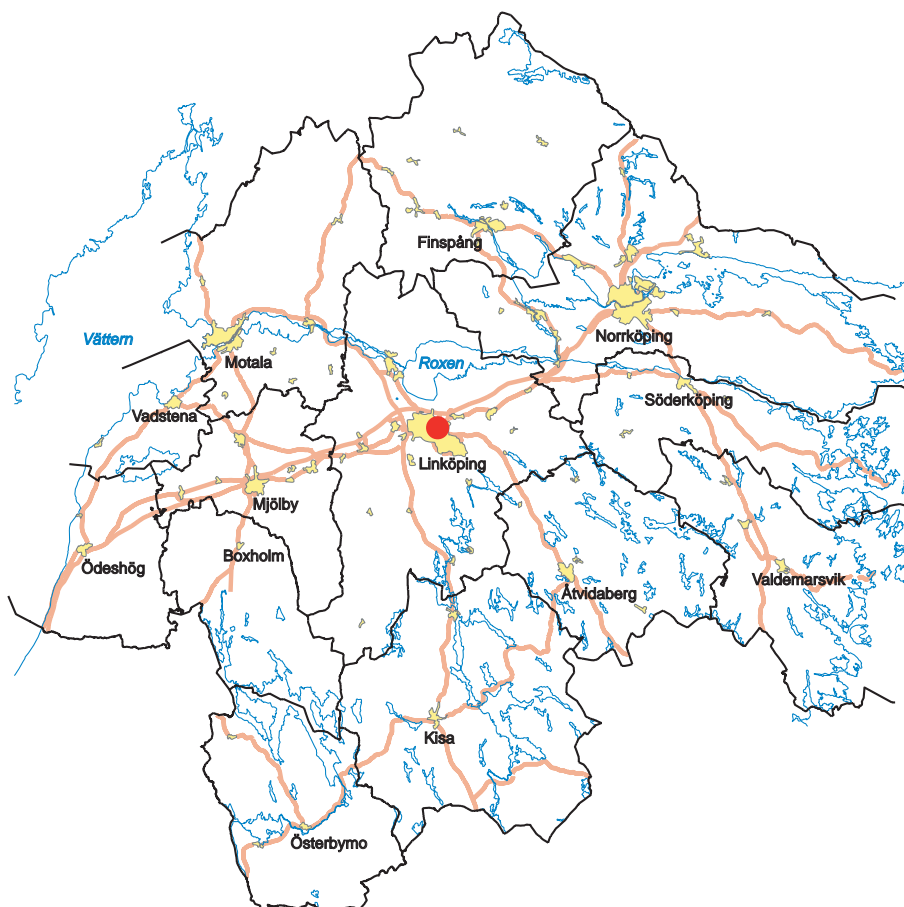
Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

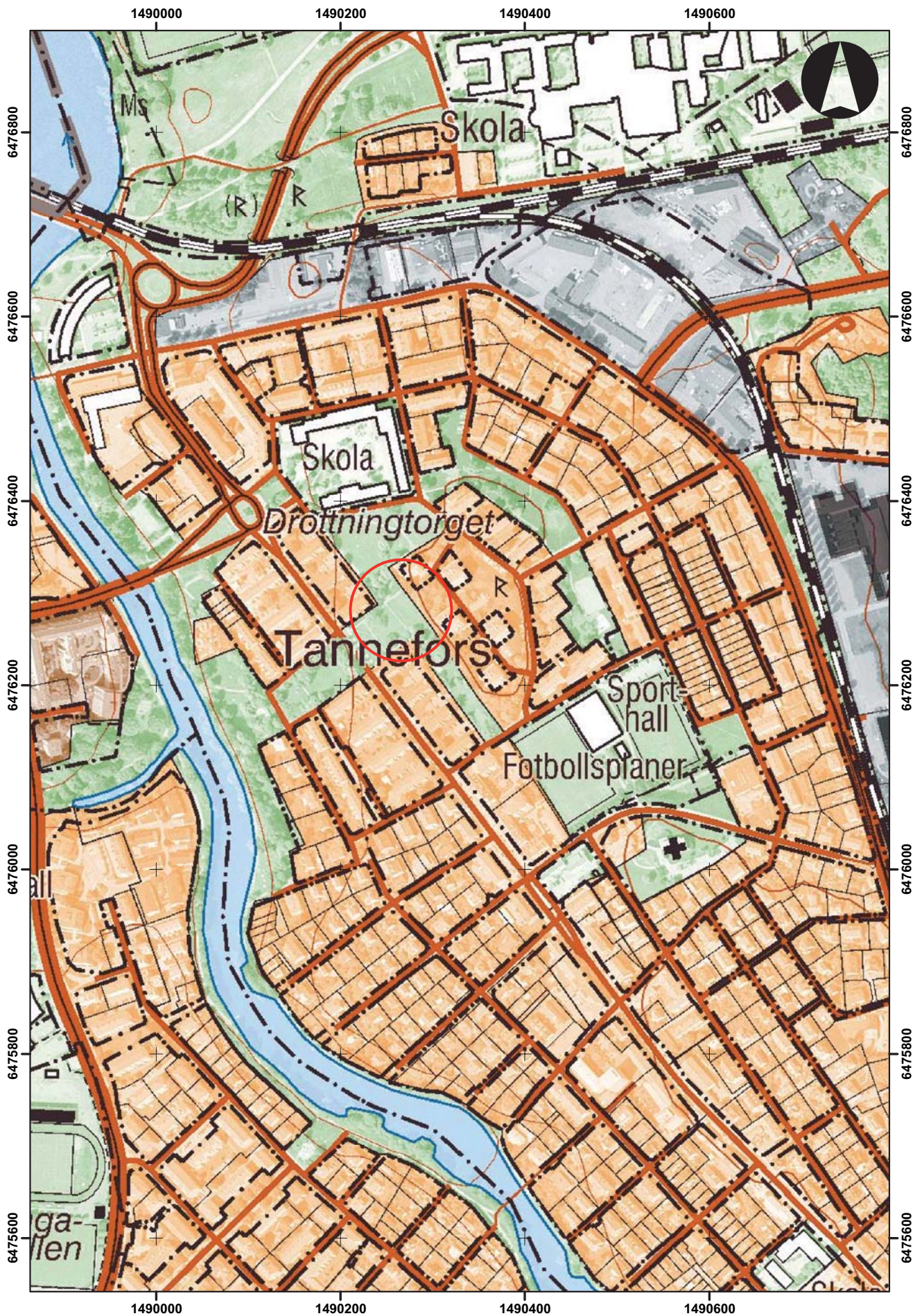
Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

Sammanfattning

Östergötlands länsmuseum utförde under perioden 20-28 februari 2008 en antikvarisk kontroll i samband med schaktningar för en gång/cykelväg vid Kungsberget, Tannefors 1:1 i Linköping, Östergötland. Arbetet utfördes på uppdrag av Linköpings kommun. Vid den antikvariska kontrollen framkom ett område med recenta avfallsrester i fördjupningar ca 0,3 - 0,4 m under marknivån. I den södra delen av schaktet fanns en rad med 0,15 - 0,20 m stora stenar som låg strax under torven. De är förmodligen rester efter ett dräneringsdike eller gränsmarkering av åkrar. I övrigt framkom inget av arkeologiskt intresse.

Mats Magnusson
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med undersökningsområdet markerat. Skala 1:5 000.

Inledning

Under perioden 20-28 februari 2008 utförde Östergötlands länsmuseum en arkeologisk förundersökning, i form av en antikvarisk kontroll, i samband med schaktningar för en gång/cykelväg vid Kungsberget, Tannefors 1:1 i Linköpings stad och kommun, Östergötlands län.

Uppdragsgivare var Linköpings kommun som även svarade för de arkeologiska kostnaderna. Ansvarig för den antikvariska kontrollen och skrivandet av rapporten var undertecknad.

Områdesbeskrivning

Det aktuella området ligger på den västra sidan av Kungsberget i Tannefors. Kungsberget har fått sitt namn efter Kungsladugården vars mark berget låg på. Kungsladugårdens föregångare tros ha varit den medeltida kungsgården Stång. Kungsgården bör ha legat på den östra sidan om Stångån där Gamla Stångebro löpte över ån, i området för dagens Nykvarn.

Fram till år 1381 var Stång en kunglig förvaltningsgård men detta år skedde ett byte mellan kung Albert av Mecklenburg och biskop Nils Hermanson som innebar att gården tillföll biskopen. Någon gång under medeltidens slut ersattes gården Stång av två enheter, byn Stora Stång och ensamgården Lilla Stång. År 1677 förpantades Stånga ladugård till Linköpings magistrat och strax därefter delades ägora upp i mindre enheter som såldes till enskilda personer. Sedan dess finns Stång endast som en kameral enhet utan fast bosättning men med många brukare (Borna Ahlkvist & Tollin 1994:51).

Mellan åren 1761-64 karterades Kungsladugården. Var den tidigare kungsgårdsbebyggelsen legat framgår inte av kartorna. Kopplingen mellan den medeltida kungsgården Stång och den senare Kungsladugården är inte självklar eftersom uppodlingsgraden varit hög och många lämningar såsom tidigare gårdsbebyggelse och hägnadssystem ej längre kan avläsas i kartmaterialet (Borna Ahlkvist & Tollin 1994:52).

Inga tidigare undersökningar har berört området i fråga. En hällristning finns på en häll i närheten (RAÄ 186:1, Linköping). De historiska kartorna visar att marken varit brukad som åker fram till våra dagar och den enda bebyggelse som märkts ut i området är en lada uppe på Kungsberget (se figur 4).

Syfte

Syftet med den arkeologiska förundersökningen, som utfördes i form av en schaktövervakning, var att se till att fast fornlämning berördes i så liten utsträck-

ning som möjligt och om möjlighet fanns så skulle gång/cykelvägen justeras för att undvika skador. Gick inte detta skulle fast fornlämning som påträffades undersökas och dokumenteras avseende karaktär och omfattning. Påträffade lämningar skulle om möjligt även dateras.

Resultatet ska kunna ligga till grund för länsstyrelsens fortsatta bedömningar i ärendet.

Metod och dokumentation

Schaktningen för gång/cykelvägen, som grävdes med maskin, övervakades okulärt. Arbetet dokumenterades med digitalfotografering samt hand-GPS. Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.

Resultat och tolkning

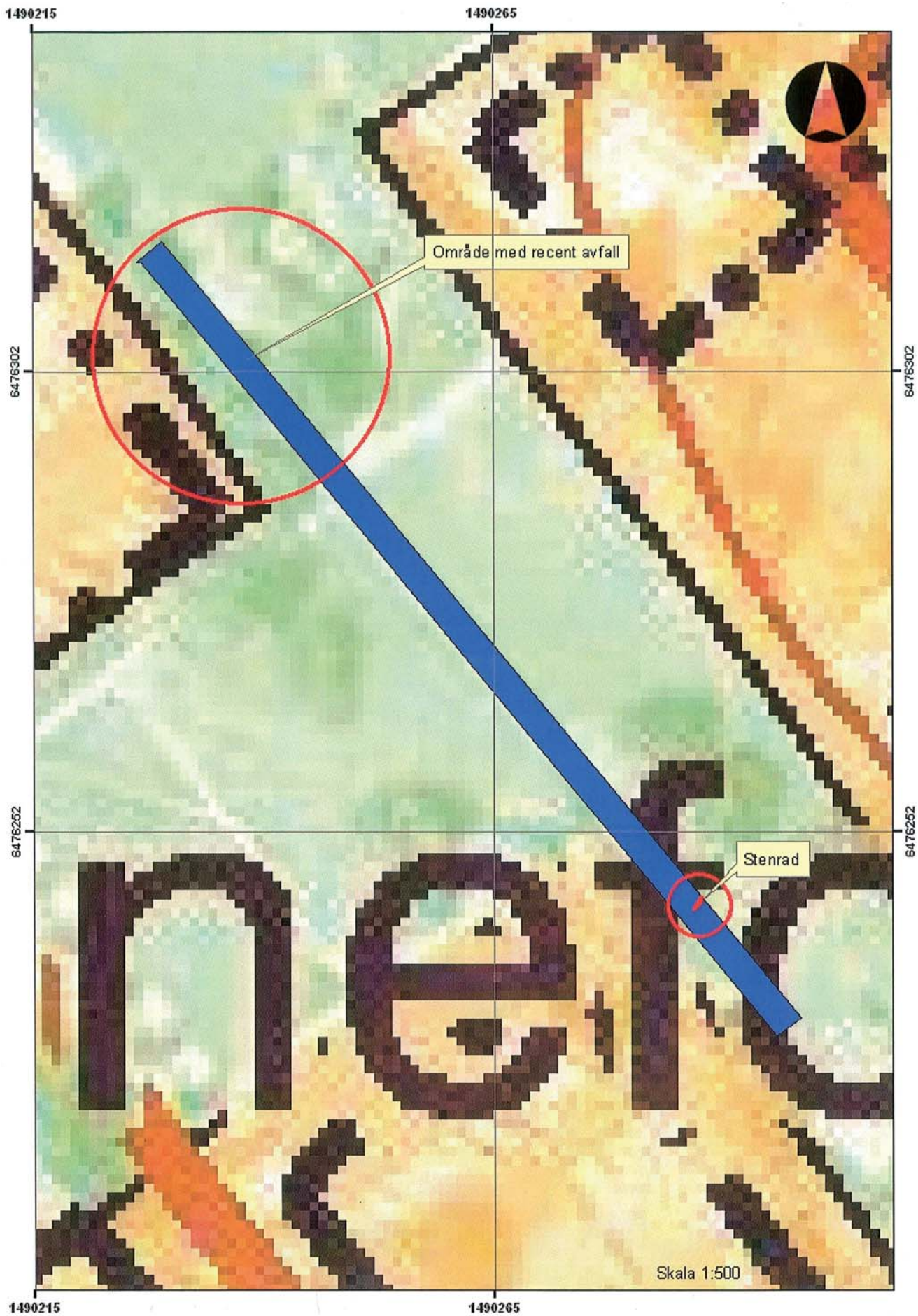
Schaktet var ca 110 m långt, 3 m brett och djupet var mellan 0,35 – 0,45 m. Direkt under torven började ett matjordslager som fortsatte till schaktets botten längs med hela sträckningen. I schaktets norra del framkom recenta fynd av porslin, keramik, glas och enstaka djurben. Dessa fynd låg i ett dike samt i en mindre svacka i schaktets botten. Fynden var alla från 1800- och 1900-talen och tycks ha bevarats i dessa fördjupningar i marken då jorden ovan, vid något tillfälle, schaktats bort.

I schaktets södra del framkom en rad stenar, ca 0,20 – 0,30 m stora, som tycktes svänga av något där de försvann in i profilen. Denna ”stenrad” låg grunt under torven, ca 0,25 m ner och utan synlig nedgrävning. Det skulle kunna vara någon form av dräneringsränna eller avgränsning för de åkrar som tidigare fanns här. Området tycks vid ett senare tillfälle ha övertäckts med jord från omgivningen och därför syns ingen skillnad mellan den äldre åkernivån och jorden där över. Efter dokumentering borttogs ”stenraden” och inga av de recenta fynden tillvaratogs. Östergötlands länsmuseum ansåg att byggandet av gång/cykelvägen kunde utföras som planerat.

Referenser

Borna-Ahkvist H & Tollin C. 1994. *Kring Stång. En kulturgeografisk utvärdering byggd på äldre lantmäteriakter och historiska kartöverlägg*. RAÄ Skrifter No 7. Värnamo.

Lantmäteristyrelsens Kartarkiv, LMS, akt 05-LIN-339. Ägokarta 1902.

Figur 3. Utdrag ur ekonomiska kartan, blad 085 58, med schaktet markerat i blått.

Figur 4. Ägokarta från 1902 över Kungsladugårdsgårderna, med undersökningsområdet och den aktuella GC-vägens sträckning markerade.

Figur 5. "Stenraden". Foto ÖLM.

Tekniska uppgifter

Fastighet	Tannefors 1:1
Stad och kommun	Linköping
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnummer	RAÄ 186
Ekonomiska kartans blad	085 58 (8F 5i Tannefors)
Koordinater	X 6476310, Y 1490230 – X 6476220, Y 1490300
Koordinatsystem	RT90 2,5 gon V
Typ av undersökning	Arkeologisk förundersökning, antikvarisk kontroll
Länsstyrelsens dnr	431-21362-07
Länsstyrelsens handläggare	Carin Claréus
Länsstyrelsens beslut	Muntligt
ÖLM dnr	94/08
ÖLM projektnr	530774
Uppdragsgivare	Linköpings kommun
Kostnadsansvarig	Linköpings kommun
Projektledare	Mats Magnusson
Rapportarbete	Mats Magnusson
Grafik	Mats Magnusson
Fältarbetstid	2008-02-20 – 2008-02-28
Totalt undersöktes	Ca 110 löpmeter
Fynd	Nej
Foto	Digitalt
Analyser	Nej
Grafik	Mats Magnusson
Renritning	-
Grafisk form	Johan Levin
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.	
Ur allmänt kartmaterial ISSN 1403-9273	© Lantmäteriverket. Ärende nr MS2006/02241 Rapport 2008:42 © Östergötlands länsmuseum

Östergötlands länsmuseum utförde under perioden 20-28 februari 2008 en antikvarisk kontroll i samband med schaktningar för en gång/cykelväg vid Kungsberget, Tannefors 1:1 i Linköping, Östergötland. Vid den antikvariska kontrollen framkom ett område med recenta avfallsrester i fördjupningar ca 0,3 - 0,4 m under marknivån. I den södra delen av schaktet fanns en rad med 0,15 - 0,20 m stora stenar som låg strax under torven. De är förmodligen rester efter ett dräneringsdike eller gränsmarkering av åkrar. I övrigt framkom inget av arkeologiskt intresse.